

ХТО ЗАЙМАЮСЯ фатаграфіяй, з тым, мабыць, не раз здаралася такое «яшчэ» — прывяць плёнкі, а там... кадр на кадры — мещанна з постачай, дрэў, будынкаў. Але раптам заўважаеш, што адзін з «вобразу» больш выразны, контуры яго ўпарта прабіваюцца праз усё напластаваўся. І адразу ўспамінаеш, дзе, калі і як здымаў...

Нешта падобнае я адчуў пасля прыезду з Палацка, калі падымаўся на вышыню. Факты, факты, факты. Яны напластаваліся адзін на адзін і, здавалася, не знішчылі ні пачатку, ні канца і раптам — кароткі радок: «Жанчына, якой здарвае мук...»

Пра гэты выпадак Лідзія Іванаўна Грыгор'ева расказала мімаходзь. Не памяню ўжо з якой нагоды. Ага, я ўбачыў на дзвярах кабінета шыльдачку, на якой было напісана, што дырэктар прымае па прыватных пытаннях па аўторках.

— Пытанні, мабыць, адны — кватэра, дзіцячы сад, работа... — Наогул, так. А бывае і трохі іншага характару.

Лідзія Іванаўна ўсімхаеца і расказвае пра адзін наядуці візіт.

— Прыходзіць наша работніца Неболага работніца, шмат гадоў працуе. Ваучу, нешта нядаброе з жанчынай. Бледная, схуднела, вочы запалканыя. Расказвае нягледзячы гісторыю. Муж пачаў здарваеца. Хацеў яна быць разведзенай, ды ён, не дай божа, можа новую жонку прывесці ў дом, як такое сэрціш. А жыве па-старому — адны пакуты. «Я, — кажа, — за парадка да вас, Лідзія Іванаўна. Як скажаце, так і зраблю».

Зірнула на яе — мілья жанчына і твар прыемны. Вось мая парада, кажу. Ідзіце ў цырульню і зрабіце самую модную прычоску. І маніюк. Пабыцеце, як пачне муж плянаваць. — Пасвятлела мая жанчына...

...Перачытаў напісаннае, і сам трохі спалохаўся — ішу нарыс пра дырэктара буйнага завода, які славачка сваім дасягненням на ўсю краіну, — узгадарожжаны памятным сцягам ЦК КПБ, трыма пераможцамі Чарноўскага Савета Міністраў ССРР і ВПСФ, носіць высокае званне «Завод высокай якасці», прадстаўлены да звання «Завод камуністычнай працы» — і пачаў з такога дробязнага факта. Не чуно ў ім высока працоўнага напалу, не б'еца ў ім пуды прадпрыемства... Стой. Не б'еца? А можа пуды і трэба вывараць па самай танносенкай жылчачы.

Успомінае другая жанчына, таксама дырэктар, толькі не завода, а буйнага саўгаса на Міншычы.

Аднойчы ў рэдакцыю зайшла некалькі жанчын з саўгаса. І, перабіваючы адна адну, пачалі расказваць пра свайго дырэктара такіх рэчах, што спачатку надумалася нечым не дагадзіла, вась і паўстаніваючы. З іх расказу паўставаў сучасны салтычыха, даспат у спадніцы. Бясонячыя штрафы, вымовы, абразы. Жанчыны прасілі на прамялы бог не раскрываць іх прывішчачу, бо Ганна Пятроўна (назвам яе так) са свету жыць.

Я паехаў у саўгас. Многае з таго, што расказалі жанчыны, аказалася праўдай.

Помню такую сцэну ў канторы: заходзіць кіраўнік аднаго з саўгасных аддзяленняў і, патангаўшыся на месцы, няспяна і кажа: «А я яно... таго... як настроі ў Пятроўны?» У сакавіцкі злысны твар: «Не вельмі...» Наведальнік пацмокаў языком і выйшаў.

Пасля мы доўга гутарылі з Ганнай Пятроўнай. Ну, што ж, яна і не адмаўляла, што бывае часам грубай, што і прыкрындзіць можа. Інакш, кажа, з гэтым людзьмі нельга: той п'яніца, той гультай, той лішчы горш — злодзей. «Народ у мяне цяжкі, разбачыны — горад блізка — яго вунь дзе трэба трымаць» — і паказала маленькі кулак.

Ганна зайшла пра саўгасныя справы. Ажыўчалася: «А што, мы не горш за іншых — і з урадніцкай, і з прадуктыўна-нацыянальнай?»

Так і рупліва спытаць — калі і дзе ў цябе, маладой яшчэ жанчыны, так аграбела сэрца? Ныбы здагадаўся: «Ведаеце, як цяжка працаваць? Я ж сёння з шасці раніцы на працу. Сельская гаспадарка. Там трэктар зламаўся, там уганчаны забылі падвесці. Вось так цэлы дзень, як вавёрка ў коле. — Махнула рукой. — Хочь бы памочнікі былі добрыя, а то абшчышч...» І раптам, узлаваўшы: «Вось усе пішучы, пішучы на мяне... А што яны для сабе? Я — для краіны».

Тое, што людзі, якія жывуць і працуюць у саўгасе — частка той жа краіны, ёй у галаву не прыходзіла.

Ехаў дадому і думаю — а мо' сапраўды гэтая душэўная чэрствасць ад цяжкай, страўна-на тужайнай работы? Не, не і не. Проста работай вельмі зручна апраўдаць сваю раслушчанасць. Маюль, работа задушыла, не валодала ўжо сабой.

Усё пачынаецца з кіраўніка. У нас шмат пішучы, якім ён павінен быць. Насейна ўсё ўспамінаючы адну адну, дэлаваць прадуманую сілу. Забываюць пра дэмакратызм, чалавечнасць.

Яголькі што перачытаў славуце ленінскае пісьмо ўзду партыі, дзе Ільіч перапісвае якасці, якія павінны быць у кіраўніка. Помніце? Ляльчансць, цярпнасць, ветлівасць, увагу да таварышчай, адсутнасць капрызаў і г. д. Янаксі, якія дамагаюць згуртаваць вакол сабе людзей...

...Было ў Лідзіі Іванаўнай годнае ваеннае дзяцтва. У школу бегала за некалькі кіламетраў. У сорак сёмым скон-

чыла дзесяцігодку. Пытаюся, чаму наступіла ў гэстыльны-прыванне? Ніякая прыванна. Шукала, дзе інтэрнаць ёсць ды ступеня прыванна. Так апынулася ў Іванаўскім тэкстыльным інстытуце. Потым пяць гадоў работы на заводзе ў Гусь-Хрустальным. У пяцьдзясят васьмью некалькі інжынераў перавялі ў Палацк, на завод шкловак. Сярод іх і Лідзію Іванаўну.

Гэта цяпер тут некалькі вялікіх харпосаў, больш дзесятка чыжаў. Пачынаўся ж завод з невялікага памішкіна, пабудаванага для швейнай фабрыкі. Лідзію Іванаўну прызначылі начальнікам тэакага цоха. У шасцідзясят другім дырэктар пайшоў на пенсію, і пасаду прапанаваў Грыгор'евай. Угаварылі. Абяцалі дапамагчы і з грашыма, і з матэрыяламі, і з кадрамі. Адым словам, які звычайна абяцаюць у такіх выпадках.

Былі і іншыя тонкасці. Скажам, з галоўным інжынерам. Ён працаваў тут з самага пачатку. Спіраша Лідзія Іванаўна была ў яго падначаленні. І вась — сітуацыя, калі падначалены становіцца пачальнікам свайго былога шафа... Не смеялася, не адзін канфіліт, ды яшчэ які канфіліт узнікну менавіта з такой прычыны.

Гэта цяпер тут некалькі вялікіх харпосаў, больш дзесятка чыжаў. Пачынаўся ж завод з невялікага памішкіна, пабудаванага для швейнай фабрыкі. Лідзію Іванаўну прызначылі начальнікам тэакага цоха. У шасцідзясят другім дырэктар пайшоў на пенсію, і пасаду прапанаваў Грыгор'евай. Угаварылі. Абяцалі дапамагчы і з грашыма, і з матэрыяламі, і з кадрамі. Адым словам, які звычайна абяцаюць у такіх выпадках.

Былі і іншыя тонкасці. Скажам, з галоўным інжынерам. Ён працаваў тут з самага пачатку. Спіраша Лідзія Іванаўна была ў яго падначаленні. І вась — сітуацыя, калі падначалены становіцца пачальнікам свайго былога шафа... Не смеялася, не адзін канфіліт, ды яшчэ які канфіліт узнікну менавіта з такой прычыны.

НАШ СУЧАСНІК

ЛІДЗІЯ ІВАНАЎНА

М. ЗАМСКІ

Са скупага расказу Лідзіі Іванаўны зразумее, што такога не здарылася.

Цікаўся, якой яна думкі аб галоўным інжынеру? Коротка адказаў: «Вельмі разумны, вельмі вопытны».

Пасля такіх жа добрых слоў я чуў ад яе і пра многіх іншых работнікаў. Азірні былі ладынічы і перадавалі самую сутнасць — «ішчэ», «ішчэ», «ішчэ», «ішчэ», «ішчэ», «ішчэ».

Кажуць, што харошаму чалавеку ўсе людзі вакол здаюцца харошымі. Але ёсць дабра і дабра. Адна — ад мянкіца-сці, бязвольнасці, лабавіцкасці, нават абіянакасці. Другая дабра — разумная. Я разумна гэтыя ўсе ўменне быць ва ўсіх выпадках справядлівым.

Гэта Лідзія. Асабліва калі стаяць на чале шматлікага калектыву, калі цябе часта лічаць самай высокай інстанцыяй. А жывець ёсць жыцьцём, з нечаканымі паваротамі, сюрпрызамі...

Лідзія Іванаўна расказала пра нядунае здарэнне ў адным з цохаў. Пасварылася дзве жанчыны. Начальнік цоха, каб паказаць работніц, развёў іх па розных зменах, нават рабочыя месцы памяняў. Адна катэгорыя адмовілася. Але начальнік стаяў на сваім. І пачаліся прыбегла кабет да дырэктара і заацціла такую істэрыку, што давалася адпавяць яе валер'янак.

Шкада было жанчыну, тым больш, што начальнік цоха перастаруўся. Пакаранне было не па ўчынку. Але адмяніць, значыць, падаваць аўтарытэт кіраўніка цоха. Ён у нас небагата працаўнік. Вось і шукаў самамонава рашэнне. Давалася ісці на кампраміс. Паставілі скандальніцку на яе ранейшае рабочае месца, але ж пэўны час давалася ёй усё-такі працаваць у яго ў сваёй змене. Ну, а з начальнікам пагутарылі адзін на адзін...

Канфіліты такія здарваюцца шораў, і разбірацца з ім Лідзія Іванаўна лічыць неабходным (ад гэтага залежыць атмосфера на заводзе, гаворыць яна), нягледзячы на дзесяткі вялікіх і малых спраў і клопатаў, якія ляжаць на плячах дырэктара.

Вось толькі некалькі гаўдін рабочага дня Грыгор'евай.

Раніцою не паспела яшчэ сесці за рабочы стол, як прыйшоў кіраўнік заводскай мастацкай самадзейнасці (яна, дарчы, славіцца на ўсю Полаччыну; летась заводскаму вакальнаму мужыцкаму ансамблю прысвоілі званне народнага). Завадскія артысты заўтра едць на агілю ў Віцебск.

Вось, Лідзія Іванаўна, спіс людзей, якіх трэба адпусціць з работы.

Дырэктар уважліва прыглядае, падпісвае.

— Глядзіце, хлопцы, вяртайцеся з перамогай.

За ім уваходзіць начальнік аддзела капітальнага будаўніцтва, дакладвае, як узводзіцца дзевяціпавярховы жылы дом (завод многа будзе — сёлета павінны быць здадзены ў эксплуатацыю палац спорту з басейнам і палац культуры з глядзельнай сцэнай на 650 месцаў).

Следам пачынаецца пачальнік аддзела працы і заробковай пладзены з пачай папер. Кладзе пачай Лідзія Іванаўна некалькі зводкаў. Гэта вядзіць работы кожнага цоха за месяц. Каноні лічбаў. Дырэктар каменчура паказчыкі. Сёння яна будзе дакладваць на заўнаме вольні спарорніцтва. Каму прысудзіць пераможца сцягу, у каго адабраць. Далікатна справа. Трэба ўсё

ўважыць. Спынілася на адной лічбе.

— Гэта не памылка? У цоку выпраўнікі не было нводнага паўнаўнага грамадскага парадку? Нешта не верыцца.

Выклікае сакратарку.

— Шура, як вашы падпечныя ў цоку выпраўнікі? Наўжо за месяц не было нводнага ЧП?

— Так, Лідзія Іванаўна, трымаюцца.

Дырэктар тлумачыць мне: — Наша Шура вядзе ўлік усіх аматараў гарэлкі.— І трохі памаўчаўшы.— Працаваць, мы ўсе навучыліся. Трэба брацца за культуру. Ніякай цоку дабуся залатых паназчыкаў, але калі — там заўважаны паршоны дысцыпліны, грамадскага парадку — першага месца, а, натуральна, і прэміі, яму не ўбачыны. Вось такі ў нас жалезны парадок.

Звоніць тэлефон.

— Так. Што? Зноў бабін не хапае! Зараз іду.

Па дарозе ў цоку дырэктара дзясці разоў спыняюць. Да аднаго: — Я дамовілася з лесніком. Ён дазволіў сплываць тую сасну. Я глядзела. Інакш не абясыць — машыны не могуць пад ехаць...

У цоку да дырэктара падбіраюць некалькі работчы. Твары ўхваліваюцца. Не хапае бабін, тарможыца работа, а гэта ж адбавецца на заробку. Уважліва выслухае. Коротка кідае: — Зараз разбяромся.

У цокавай канторы збіраецца кіраўніцтва двух цохаў — выпраўніц і размотачна-круцільнага — начальнікі цохаў, а начальнік змен, брыгадзіры, майстры.

Кароткія пытанні аднаму, другому, трэціму.

Толькі зараз наразаецца бабін?

— Цяжка сказаць.

— Гэта вы павінны помніць нават у сне. З сённяшняга дня арганізацыя трохзменнаму нарэзку будзе.

Вяртаецца ў завод. У праўдзі не знаюць з гарыканкама — прыхалялі архітэктары з Віцебска і прасяць тэрмінова прысці, будзе ўдакладняцца план забудовы заводскага раёна.

Потым было пасаджэнне заводскага камітэта, на якім Лідзія Іванаўна далажыла аб выніках спарорніцтва за апошні месяц. На гэтым жа пасаджэнні слухалі справаздачу дырэктара рабочай сталюк. Зноў пытанні, просьбы да Лідзіі Іванаўны — не хапае цяжарніц, імя чым накрываць прадукцыю. Дырэктар слухае, робіць паметні ў бланконе...

У некаторых апонесках, нарысак з заводскага жыцця дырэктара з нейкім замалваннем маюць гэтым «бацькам» рабочычым. На заводзе яго так і называюць «бацька», або «гаспадар». Гэтыя героі не выдуманы — у іх ёсць канкрэтыя прататыпы ў жыцці. Я сам аднойчы пазнаўся з такім «бацькам». Рабочыя пра яго казалі: «Бацька наш круты — пад гарачую руку не трапіць! Але і аднавіцца». Было ў гэтых словах, адназначна, на форме паважлівага, нешта фальшывага, неспрыянага. О, гэтыя вянныя «богі», што плодзіць вакол сябе падхалімаў і прыставаіцаў...

Шчыра кажучы, калі ў Полачці гароме партыі мяне ахарктарызавалі Грыгор'еву, як вельмі моцнага дырэктара (гэта было яшчэ да нашага знаёмства з ёю), мільяганта думка, ці не варыянт ця такога «бацькі», толькі ў спадніцы.

Я сказаў пра гэта Лідзіі Іванаўне. Засмяялася.

— Без «бога» ніяк не абыйсціся. А я зусімі не прэзідэнт на ішчэнасць. Я часта ў паездках — за мяну едзьду, зноў жа ў адпачынак і, даўбог, завоў працую без мяне.

Было гэта сказана без цені кураку. З той праставай, якой адразу верыш.

У гарком партыі мяне казалі, што на заводзе падабраўся вельмі здольны, маналітны калектыв.

Падабраўся... Ніякай «эліты», вядома, нішто суды спецыяльна не накіроўваў. «Эліту» тут выхоўваюць, правільней, выкоўваць па месцы. На заводзе было дзясцісот інжынера-тэхнічных работнікаў. Гэта — гвардыя, якая вядзе ўвесь шматлікі калектыв. Але працаваць яе рады не так, мабыць, лёгка.

Я чуў званок Лідзіі Іванаўны ў аддзел караў. Гэта быў адзін з самых першых званкоў яе рабочага дня.

Лянін Андрэвіч, калыкі застаўся ад кананічных ІТР? Так, так. Вывесілі аб'яву, як мы дамаўляліся? Выдатна. Ужо ёсць кандыдатура? На пасаду механіка? Абавязкова каб былі добрыя характарыстыкі. Потым зойдзецца з ім да мяне.

[Заканчэнне на 4-й стар.]

Ёсць спектаклі, па-творчы асэнсаваныя адзінай мастацкай воляй. Часцей за ўсё прымае тут налічыць рэжысёра. Але ён не заўсёды. Бывае, дырэктар у оперы або мастак у драме, застаючыся саюзнікам рэжысёра, моцна ўплываючы на ідэіна-мастацкае ўчванне твора. Яны не выражаюцца на першы план, імянуцца «званіць свабоды» ў ансамблі, аднак іх «бачанне» п'есы ці партытуры аказваецца такім яркім і аргінальным, што сцэнічны твор набывае пэўныя якасці дзясцікоў ярка і мастацкаму мысленню ў вобразе.

Бадай, ні адзін з апошніх спектакляў Беларускага тэатра оперы і балета не атрымаў такой шырокай і спрыяльнай прэсы, як «Хаваншчына». І не дзіва «Хаваншчына» — не ардынарнае з'ява. І справа не толькі ва ўдальным увабеленні новай рэдакцыі оперы, створанай Д. Шастаковічам, але і ў прычынах новым яе вышчэнні: «Хаваншчына» ўпершыню паднялася на катурны высокай трагедыі, паўстае не проста як бытавая народная драма, а як монументальнае палатно з жыцця народа. І тут вышчэна рэжысёра спектакляў адгала на меншую ролю, чым рэжысёра музычнай, драматычнай.

Мастак выступіў як саўтар. Музычна будова спектакля, маштабы драматычных каталізмаў, эвалюцыя оперы, патрабавалі вялікай прасторы, лакачкіна, абвострана выразны і манументальныя формы, каб як след перадаць грандыёзную творчую задуму сінтэтычнага мастацкага твора. І трэба адразу сказаць, што тама народа наўрад ці магла б атрымаць такое пластычнае вырашчэнне, калі б не спрыяльнае асэнсаванне дырэктарскай установаўкі ў выглядзе рухомай ступенчатай канструкцыі-станка з рознымі рытмікамі прыступак і пляцовак, уменчай узвышшам, якое нагадвае Лобнае месца.

Станок разбурыў знешнюю статыку оперы і спрыяў таму, што ўсе асноўныя мізансцены (прышчы люд каля слупа з указам, зварот Івана Хаванскага да стральцоў, самаспальванне раскольнікоў, пакарэнне смерцю) — эпічна-манументальныя, асабліва фінал спектакля. Выразны былі і Дасіеў, Марфа, Хаванскі на гэтай вяршыні. Вышчэна стана і гэты перажываеца, што здаецца: апусці героў праца на падлогу — і знікне тая неабходная зроквавае дымантант, калі проста чалавек ператварыцца ў героя значнага, узвышшага над усім.

Кінарэжысёру, народнаму артысту СССР Уладзіміру Уладзіміравічу Корш-Сабліну — 70 гадоў. Мне хочацца ўспомніць дзясці трыцяткі, калі я пазнаўся з ім.

Пасля заканчэння Магілёўскага педагогічнага тэхнікума я настаўнічаў на Мазырскай, у палескай вёсцы Мілашэвічы. Мы, сельскія камсамольцы, заахаліліся тэатральнай самадзейнасцю. Мяне цікавіла ўсё, што датычыла актёрскага і рэжысёрскага майстэрства. І тут, зараз ўжо не памятаю ў якой беларускай газэце, я прачытаў аб вывадзе на экран новага кінамастак Уладзіміра Корш-Сабліна.

Многа добрых слоў было сказана тады ў аднас Корш-Сабліна, былога чырвонага камандзіра, які стаў кінарэжысёрам; многа абнадзейваючага — аб маладой беларускай кінематэграфіі. У Магілёве я паглядзеў фільм «У агні нараджэння». Імяна тады я, вясемнаціцгадовага палескі настаўнік, загарэў марай стаць рэжысёрам кіно. Гэта было маё першае, так сказаць, зовочнае знеб'яцтва з адным з заснавальнікаў Беларускага кінематэатра Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

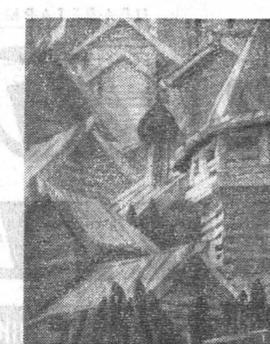
У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

У 1934 годзе я, ужо студэнт Усеазаўскага дзяржаўнага інстытута кінематэграфіі, прыехаў у Мінск на святкаванне 10-гаўдзя Беларускага кіно. Тут я пазнаўся з Уладзімірам Уладзіміравічам Корш-Сабліным.

Эскі дэкарацыі да спектакля «Хаваншчына».

МАСТАК ЧЫТАЕ ПАРТЫТУРУ

Другім істотным прыёмам у вырашчэнні мастакоўскага вобраза спектакля з'яўляецца сістэма дэкарацыйных фрагментаў-сімвалаў. Праз выразныя дэталі апусці мастак імянуцца перадаць спонікс дэявання.

У спектаклі няма багацця жывапіснай палітры, імянуцца зрабіць архітэктурную гістарычна-дакладную, ледзь не этнаграфічную, як гэта была раней пры афармленні «Хаваншчыны». Я. Чамадураў тракуе ў першы акт сабор Васілія Блажэннага не як дэкаратыўную ўзрочастую шахматную фігуру, а як цяжкую масу, агромністую ў вырашчэнні ў сваім слугуе — гістарычны фон маскоўскага Лобнае месца. Аблічча храма вышчэна дух жорсткага часу, поўнага супярэчнасці і трагічных калізіяў.

Другая карціна — страляцкая слабада. У вырашчэнні Я

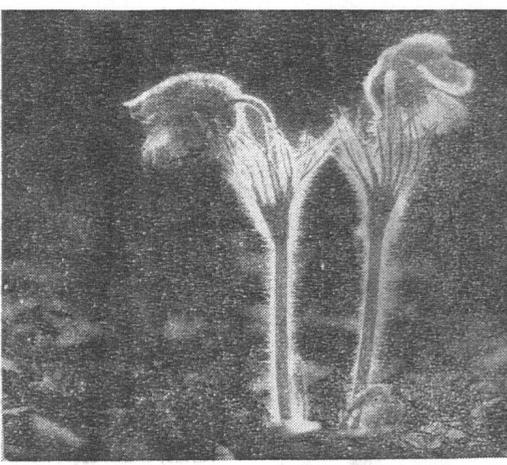

Здымаюць
фотамайстра

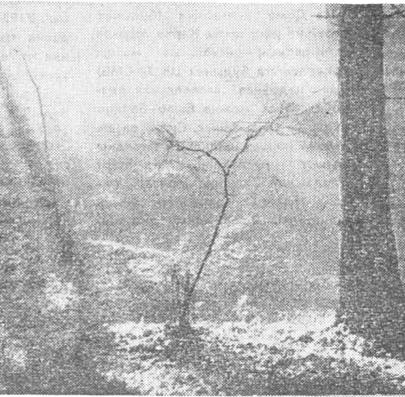
Фатаграфія — даўнае захапленне Аляксандра Сідзірава, начальніка бюро рацыяналізацыі Магілёўскага аўтазавода. Ён уздзяўчыўся ў асабістага публіцыста і рэдактара публічнага фотавыставак. Любімай тэмай фатаграфіі — пейзажы роднай зямлі.

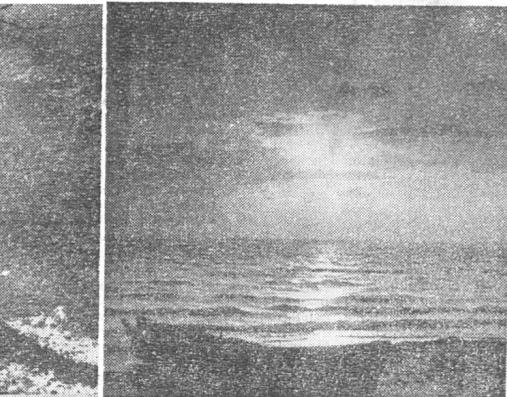
Поступ вясны.

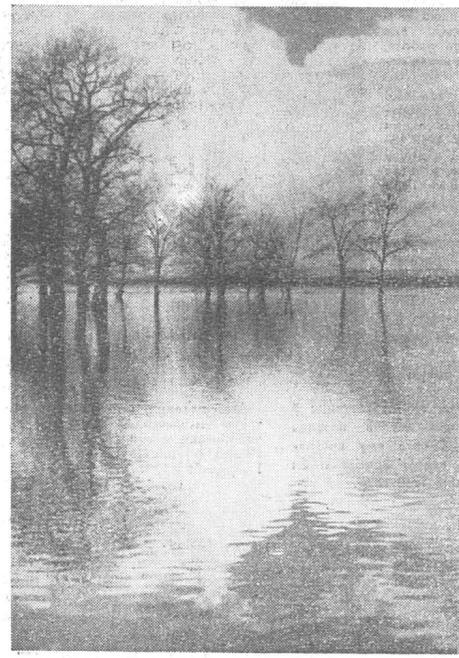
Сон-трава.

Сонечныя праменні.

На узмор'і.

Вялікая вада.

ЗНАЁМЦЕСЯ — ВЕНГЕРСКАЕ ПРЫКЛАДНОЕ

У Дзяржаўным мастацкім музеі БССР у сувязі з днямі венгерскай культуры ў ССРС адкрылася выстаўка венгерскага прыкладнага мастацтва. На ёй прадстаўлены работы 96 мастакоў. Выстаўка ахоплівае амаль усе галіны прыкладнага мастацтва нашай рэспублікі, за выключэннем мэблі. Многія з удзельнікаў з'яўляюцца пастаяннымі ўдзельнікамі вялікіх міжнародных выставак, работы іх былі адзначаны медалямі гэтых выставак.

У экспазіцыі прадстаўлены ўнікальныя творы мастакоў-прыкладнікоў і эстэтычна прамысловых вытворцаў. Гэта вырабы са скуры, шкла, дрэва, металу, тэкстылі і керамікі. Яны даюць уяўленне аб сучасных напрамках у нашым прыкладным мастацтве і аб выкарыстанні ў ім традыцый народнага мастацтва Венгрыі.

Мастакі Венгрыі імкнучыся знайсці вобразны рашэнні, выкарыстоўваючы вылучаныя магчымасці розных матэрыялаў, — прэзастасць і звонкасць шкла, пластычнасць керамікі, багатую тэхніку апрацоўкі металу — чаканку, ліццё, філігрань, гарачыя эмалі. Часта спалучаюцца розныя матэрыялы — метал і кераміка, кераміка і шкло.

У экспазіцыі прадстаўлены творы, якія носяць чыста дэкаратыўны характар, і утылітарныя рэчы — посуд, дываны і інш. Асабліва характэрна гэта для тэкстылю — габелены, вярсяное фабрычнае і ручное ткацтва, набойка.

Усе гэтыя рэчы ўваходзяць у наш побыт, упрыгожваюць наша жыллё, грамадскія інтэр'еры, сады, паркі і сведчаць аб дасягненнях Венгерскай Народнай Рэспублікі за 25 гадоў.

Габрыла ПУСТАІ, загадчык аддзела вывучэння мастацтва Міністэрства культуры Венгерскай Народнай Рэспублікі.

[Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.]

карычневым занавесам, на ім — вялікі партрэт Леніна. За тым занавесам хтосьці ўвесь час ходзіць сюд-туд, і па матэрыі перакатваюцца рудыя хвалі.

Не было Шычка і за кулісамі, куды ён заглянуў, прайшоўшы зноў праз фазу і пакой прысцэны. Давалася раскланяцца з начальствам — сакратарамі райкома, старшынёй райвыканкома, начальнікам вытворчага ўпраўлення і інструктарам абкома. Тым аб нечым засяроджана рахаваліся каля піяніна. З другога боку сцэны, за кулісамі на крэслах горкамі ўзвышаліся бліскучыя паларанавыя пакеты з падарункамі-прэміямі. Лі іх завыхаліся са спісамі ў руках атрадам з вытворчага ўпраўлення, інструктар райкома партыі.

Другі сакратар, забяжыўшы Тагальскага, аднойшоў ад групы, паваяжна спусціўся да старшын. Прогонны, чарныя, у чорным з іголічкі кашміне ён вельмі ветліва ўсімхадзіў Тагальскаму, хаця прысцэны вагой былі насцарожаны, выкачалыся.

— Цябе можна зараней вішавач са сцягам... Верна? — паціснуў Тагальскаму руку падкрэслена моцна, як блізка сябра. Не адлюскаючы, пацаў Івана Паўлавіча да акна, пад вялікі фікус. — ЦСУ сёння зводку ў райком прадставіла, у графе «Паселення» — прочарні... Радзёнца першы, Валіцін Пятровіч: «Добра, што не селі!» Бо і праўда, маглі яно тарапуць пагода паддурчыць, падклаў бы райкому сніжню. Нябось, і не закнучы зараз, што сёлі, Верна? — другі нахаба зірнуў яму ў вочы. — У ідзе ёсць заважкі? Нешта мая машынерія не палявіць... сакратар укінуў у рот цыгарату, моцна заціснуў яе губамі, нібы хацеў раздушыць, папстрыкаў для прыліку запальнічкі.

Іван Паўлавіч запаліў сярнічку, падісь прыкуршы. Потым доўга дзьмуў на яе, старанна хавваючы вочы ад другога, вызіраючы, куды б гэта яе падзель і заснуў назад у карабок. «Вось як ты ўжо заспяваў... «камсамольцы»... Загрэяліся лыжкі...»

— Ты сёння абавязкова выступі, раскажы пра вопыт атрымання высокіх ураджаў Ільну, агратэхнікі усё абаснуў. Многія пагарджаюць агратэхнік. Верна? Я цябе ўключу ў спісак «арашцеляў». Не бойся — трэцім ці чацвёртым — прыязна памахаў Тагальскаму цыгарэтаю, пабараўся назад на сцэну.

«Нават падказвае, пра што гаварыць... І згоды не пытае...»

Тагальскі ўтаропіўся ў акно, закурыві і сам. На душы было каламутна, думкі разбігаліся. На Шычку зусім забывіся.

З залы тутэйшымі хвалямі вырываўся валіс «Бярозка». Потым прарэзліва зазвінеў званок, запрашаючы ўдзельнікаў нарады заняць месцы.

□ □ □

Пракон Герасімавіч за гэты час пабыў у аптцы, купіў кроплі Зеленага (сказалі, што яны «ад сэрца») і зараз паволь шпачыраваў па вуліцы, чаканючы, калі схаваецца апошні чалавек з прыступак Дома культуры. Калі гэта адбылося, схадзіў лямі ў самы далёкі куток двара. Вяртаўся адтуль спаваля, старанна аббіваў на ганку з ног ліпкі снег.

Перад дзвярмамі фазы спыніўся, цмокнуў з бутэчкі ляркаста, пабульнуў у роце, каб пахаві і, гідліва зморшчыўшыся, выплюнуў. Зрабіў пакуціцкі выраз твару, зайшоў у сярэднюю, Нікога...

Пакіраваў да дзвярэй залы.

□ □ □

Сядзеў Тагальскі скраечку, у трэцім радзе прэзідыума. З вышніх сцэны ўсё відзець было, як на талерцы. Бацьку: зайшоў Шычка, яшчэ

ў дзвярах угнуўся, стаў прабрацца да сваіх цётка-звонячых, Бацьку: нешта шпача жанчынам, балоча крывячы твар і паказваючы на грудзі. Потым Пракон Герасімавіч як устаўся на дакладчыка, дык і не змаргнуў. «Ну, зірні ж на мяне! Зірні!» — загадаў яму ў думках Тагальскі. Але Шычка не падаваўся «тэлепаты», позірк яго так і не ўдалося злавіць. «Зірэйфіў стары...» — падумуў Тагальскі з прыкрасцю.

Трыбуна стала з процілеглага ад Івана Паўлавіча боку і крыху ссунута на авансцэну. Твар дакладчыка можна было разглядаць у профіль. Другі чытаў пра вынікі спаборніцтва Ільнавадоў выразна, артыкулюючы так, нібы рабіў губамі спецыяльную гімнастыку.

Тагальскі не ўслухоўваўся ў той даклад. «Няўжо нішто не бацьшы яго фанфаронства? Пустага, чванлівага фанфаронства... І дзе ён, у яго набраўся гэтых «мухуў», гэтых пыху, калі паспеў? Зваецца ж, у камсамоле гэтану не вучаць... Ды тады, як быў першым сакратаром райкома камсамола, прасцейшым быў...»

Івану Паўлавічу робіцца і сорамна, і жалі-

ТАКОЕ СЛУЧАЕ СОНЦА...

васць разбірае, нібы бацьчы неразумнае дзіця-калеку.

Першы рад прэзідыума, здаецца, таксама дакладчыка не слухаў. Валіцін Пятровіч першы, старанна разбіраецца ў паперак, рыхтуючы, мусіць, выступачу. Начальнік вытворчага ўпраўлення часта схіляецца да яго, нешта тлумачыць у паперак, высправаецца і зноў уважліва глядзіць у залу. Старшыня райвыканкома з інструктарам абкома ўвесь час перагаворваюцца. Крайнія злева, якаяз перад Тагальскім сядзяць дзве жанчыны: адна — старшыня саюза, дэпутат Вярхоўнага Савета рэспублікі, другая — Ільнавадоў, геранія. Сядзелі чыныя, як перад фотанаратам.

Шычка так і не зірнуў яму ў вочы, як ні стараўся Тагальскі прыгнатываваць яго позіркам.

Другі скончыў чытаць даклад хутка. Нядоўга выступала Ільнавадоў-геранія, якую першай паклікалі да трыбуны. А затым нечакана назвалі яго...

□ □ □

Так і стаў за трыбуна, не сабраўшыся з думкамі, не рашыўшыся толкам, пра што гаварыць. Некай адрэз паваля-пахлада наперакасі, зацяло ў нейры агратэхнікі. Потым падрабязна пераказваў вопыт вырошчвання Ільну ў «Маліну». Яму папалася і ў далёкіх навад большым чым герані. Асабліва гучна бухаў, нібы дырыжыраваў залай, другі.

Ужо зайшоўшы на месца, спыхаўся, што так нічога і не сказаў пра вясну і сярбю, пра тыя званкі, якія ён прышпеш да справы. Памінуўся было зноў за трыбуна, але на яго ўзлеў ужо трэці прамойца — той вусач з акулерамі на лоб.

«Віншую, таварыш Тагальскі... — зашаптаў сам сабе Іван Паўлавіч. — Патрасальна выступіў! Зорава даў «камсамольцу», круціўся той, як падсмалены...»

Тузануў галыштук, расслабляючы вузел. Зірнуў у залу і нібы спатыкнуўся: Шычка, тра-

нічна прыплюшчыўшы вочы, глядзеў на яго. Барада — на далонях рук, на спіцы прэзідыя крэсла. Глядзіць і не змігне, хоць пад крэсла лее...

Залпаў Тагальскі па кішнях, нібы шукаў курэцкі прыладкі, ссунуўшыся з крэсла, угнуўся (мільганула: «Як Шычка, заходзячы...»), шмыгнуў за кулісы.

Зачытаўся думкам глыбока, да галавакружжыня, мераў пакой пры сцэне з кутка ў куток.

«Не тая аўдыторыя... От каб адны камуністы былі ці адны старшыні... Тады дарчы было б і па «камсамольцу» прайсціся... А то назвалі цётка...» — спрабаваў ён знайсці сабе апраўданне.

Вядухаў дым зацянка, даршты, нібы хацеў выдхнуць, выскрабіць тое мярзочнае, якое, ачухаў, абліпала ўсю душу.

«Усё! Пяпер ужо нарада пройдзе «на вышэйшым узроўні». Папаленч у ладкі: ак, якія мы ўсе ўдарнікі, ак, якія мы ўсе харошыя... І раз'едземся. А за акном мо ў калена снегу, і зэрне пад снегам... Праца людская паханава, пот...»

□ □ □

Тым часам у зале нешта змянілася. Адчуў гэта Тагальскі па тым, як жыва рагаваў народ і рагатаў, і аландзіраваў, перабіваючы прамойцу, і нешта выкрывалі адбяралыя. Не ўтрымаў, падняўся на сцэну, прыстоў за кулісамі, джурваючы. Выступіў усё той жа высокі вусач. Кірэй чалавек, не зважаючы на прастае піншуйнае, ні на што, — і агратэмаў-гастрапёраў з вытворчага ўпраўлення. І райкоміаў. Панаоўваў «камсамольцу» пайсці да яго ў бонгаду звенячым, каб увеліць хоць, што булкі не на вярбе растуць (зноў, успышкамі, смех).

Усе з прэзідыума павярнуліся да дзядзікі, як да магніта, відзець былі Тагальскаму толькі патыліцы. Карак другога — гладзенькі, без адзінай зморшчкі, у беласнежным нейлонавым каяніры — паволі наблізаўся барвораццю.

І яшчэ выступалі — па спіску і без спіска — бойка, па-зэлавому, людзей нібы падманлілі. Здзіўлі і ачкурны, аднакурнік з акадэмі. Ціхоня-ціхоня, а наўскайду «камсамольцу», як па неспі...

□ □ □

— Будзьце разлобзены, станьце побач, па-стаўце сягі калі сабе — адзін справа, другі — злева... Увага!

Фатаграф раённай газеты, «малоды ды ранні», муштравуў Тагальскага і яшчэ аднаго старшыню які хапелі. То паважочна Іх тварам да акна, то ставіў так, каб сцяло надала збоку, то рабіў фонам фікус, і ўсё пчоўкаў, пчоўкаў...

А цяпер адной рукою прытрымліваў сцяг з дружкі, а другой распінаў палотнічкі. Э-э, не падзёць... Самі сцяг ад чытача-гледца загарадзілі, толькі галовы відзець... Тады, будзьце разлобзены, так жа сцяг і стаўць калі ва, як і стаўць, толькі прытрымліваў Іх за дружкі не тымі рукамі, ля якіх сцяг, а другімі... У арміі служыў? Ну, як «на караў» хочаце ўзяць... А тымі рукамі, што калія сцяг, адрываць палотнічкі ў бакі. Распінаў, распінаў, не хаваліе такую красату!

Тагальскі выконваў каманды механічна, абмякаваў да ўсяго, спусноўшы, пакурываўся з дурнаватым выглядам, «распінаў». У яго не хапала сілы, каб турнуць добра гэтага назолу-карэспандэнта. Ён алчуваў сабе так, нібы яго самога сёння распялі, як на крыві; далі ўрж сумлення — цяжкі і на ўсё жыццё.

А ў зале працягвалася ўрачыстасць. Праз роўныя прамажні часу аркестр выдаваў грамаўню порцыю гушы — акно шыбы звінелі. Ільнавадоў уручалі «праэміроўкі»...

— А вунь там, — паказвае на ўскрай лесу, — мы паставілі домкі для сямейных. Летам, калі ласка, прывяздзі, адпачывай, лаві вярбы, збірай ягады і трыбы — тут іх вельмі многа.

Лідзія Іванаўна глядзіць на гадзіннік.

— Трэба ехаць, а то спознімся на партком.

Па дарозе я даведаваўся аб адным, трохі нечаканым для мяне, захапленні дырэктара, Кветкі. Аб іх яна, казваецца, можа гаварыць бяскожна.

— На заводзе дзве цыліцы, дзе вырошчваюцца кветкі — вярціны мо дзесяці гатункаў, флэкс, ружы, Ох, якія ружы ў нас! Два гадзі назад прывезлі з-пад Рыгі сто карчюў руж. Пяпер у нас усюды ружы — на заводскім двары, у заводскім парку.

Потым было падзіжэнне парткома завода. Прыём у кандыдаты і члены партыі. Прынялі сем рабочых хлопцаў. Зусім малодзкія, хлопцы — сорак і сёмага.

— А кабінет паціху ўваходзіць вечар. Знаёмы ўжо жэст — Лідзія Іванаўна абелзюма Дзядзіку трэ скроні. Толькі пяпер заўважваю, які ў яе стомлены твар. Мле расказвалі, што яна вельмі хоры чалавек — шмат гадоў пакутуе ад гіпертаніі.

— А мне яшчэ пяперы трэба паглядзець, — гаворыць Лідзія Іванаўна.

Я іхвешка зачынаю дзверы, каб больш не перахкаджаць.

Полацк—Мінск.

СУМНЫЯ КАМЕДЫ Георгія Данелія

ФІЛЬМ «Не гаруй», які выйшаў на савецкія экраны, не карыстаўся шумным касавым поспехам, але ў той жа час ён, несумненна, адвадыў часам бессэрдным імкненням многіх людзей бацьчы на экране або чытаць на старонках кніг аб тым, як жыццё перамагае смерць. Гэты аптымістычны вынік карціны, які адлюстравана ў яе назве, і ўдала ўзброены на экране каларыт грузінскага жыцця, тэмперамент нацянальнага характару прынёс новых прычлінікаў таленту маладога кінарэжысёра Георгія Данелія. Ён пачаў свой шлях у вялікае кіно

фільмам «Сярожа», пастаўленым сумесна з Ігарам Палазіным. У гісторыі поўнай буйных фарбаў і жыццярэдаснаці, якая весела пачынаецца і сумна заканчваецца, але саргатай цэлом сапраўднай камедыі, схавана фабула рамана французскага пісьменніка-дэмакрата мінулага стагоддзя Клода Шылье «Мой дзядзя Бенжамен».

— Чаму вы выбралі для экранізацыі імяна рамана Клода Шылье? — запытаўся я ў режысёра, які, па першым уражанні, не адносіцца да ліку гаварчых суб'есіднікаў. І эмацыянальны зарад у большай ступені ўласцівы фільмам Георгія Данелія, чым Данелія — суб'есідніку.

— Гэта дзіўнае пытанне: чаму выбіраюць той ці іншы твор. Адаказ можа быць адзін: таму што ён мне вельмі падабаецца.

— Але вы перанеслі сюжэт рамана, які ў сатырычных фарбах расказвае аб нормах жыццёва правільнага французскага горада эпохі Луі Філіпа, на грузінскую глебу, а час дзеяння на паўстагоддзі пазней, і больш таго — ваш фільм ніяк нельга назваць сатырычным.

— Раман Клода Шылье «Мой дзядзя Бенжамен» прымаў мяне сваім аптымістычным гучаннем, жыццёў і саваніта вышэйшымі характарамі. Настрой рамана супадае з малым тэмпераментам мастака, і не варта забываць аб тым, што па складзе сваёй характару і заняцкаў жыцця поўдня Францыі вельмі блізка людзям Грузіі. І тыя, і другія — вінградары. Канечне, героі фільма значна адрозніваюцца ад сваіх літаратурных прадкаў. Але мы імкнуліся захаванне апаэты і духу рамана, радзёць жыцця і як бы ўнутранае святло якое выпраменьваецца героі Клода Шылье.

Падобны ці не падобны Георгія Данелія, аўтар фільма «Не гаруй», на Георгія Данелія, які паставіў карціны «Шлях да прычуду» і «Я іду па Маскве»? Першае — гэты кінематаграфічныя даследаванне складанага лёсу шматвостнага, а недзе найбольш марскага воўна — бошняна Расамахі. «Я іду па Маскве» — светлы фільм аб сучасных юнаках і дзюўчатах, якія нібыта лёгка знаёмцяцца і лёгка расстаюцца, але ў той жа час між імі зараджаецца вялікая лямбда. Абавязнасьцю юных герояў карціны «Я іду па Маскве», уваасобленых на экране малымі папулярнымі акцёрамі Мікітам Міхалковым, Галіяй Пальскай, недзе ўзвоні перакрэсліла нашэ ўзвоні ад аўтарскай манеры фільмаў «Сярожа» і «Шлях да прычуду». Два апошняе былі заняты крытыкамі ў разрад драматычных, хоць у іх было значна гумару, а фільму «Я іду па Маскве» не менш катэгорычна было прысвоена званне «лірычная камедыя».

Сам Георгія Данелія рашуча паручыць супраць такога падазлення. Гэтыя фільмы, на яго погляд, не так ужо адрозніваюцца па настроі і жанры, і ніяк не камедыяй выяўляецца разжысёру гісторыі, расказаная ў яго любімай карціне «Я іду па Маскве». Хутчэй за ўсё Георгія Данелія, які прыняў блізка да сэрца герояў карціны «Я іду па Маскве», суб'есідніку: гэтану фільму вельмі пасуе званне «лірычная камедыя».

У вызначэнні жанру наступнага фільма Георгія Данелія — «Трыццаць тры» крытыкі і аўтар былі аднадушны: сатырычная камедыя. Гісторыя аб тым, як у спіллага служачка Тоўніна, якая цудоўна сыграла любіма акцёр рэжысёра Яўгенія Яноў, раптам замест трыццаці двух зубоў нібыта аказалася трыццаць тры і што з гэтай выйшла ператварылася ў Георгія Данелія ў разгорнутую карціну правільнасных новаваў, смешных, а часам і небысцельных.

— У кабінет паціху ўваходзіць вечар. Знаёмы ўжо жэст — Лідзія Іванаўна абелзюма Дзядзіку трэ скроні. Толькі пяпер заўважваю, які ў яе стомлены твар. Мле расказвалі, што яна вельмі хоры чалавек — шмат гадоў пакутуе ад гіпертаніі.

— А мне яшчэ пяперы трэба паглядзець, — гаворыць Лідзія Іванаўна.

Я іхвешка зачынаю дзверы, каб больш не перахкаджаць.

Полацк—Мінск.

— Не буду тана гаварыць аб шчодрым мненні Сяргея Закарыяда, які стварае выдатныя вобразы і ў кіно, і на сцэне тэатра Імя Руставелі ў Тбілісі. Але яго адносіны да роў, дзелавія якасці здзіўлялі мяне. У фільме ёсць сцэна перадсмяротнага развіцця Лева — героя Закарыяда — са сваімі сябрамі. Анцёр з'явіўся на эдымку ў такім стане, які здзіўліў мяне фантастычна художніцтва. Потым аказалася, што два тыдні Закарыяда амаль нічога не сў. Раптам у анцэру ён прапанаваў пранесці на высокім эмацыянальным уздыме, больш стасна, чым я заўважваў. Закарыяда (настолькі яго талент выяўляючы) часта забіраў усю ўвагу на сабе, і другім выканаўцам даводзілася тады нялётка.

Думка кінарэжысёра пра Сяргея Закарыяда супадае з тым, што гаворыць пра самога режысёра актёр: «Я атрымаў глыбокае даваляненне ад работы з режысёрам Георгіем Данелія. Ён малоды, як і пераважна большасць актёраў у гэтай карціне. А дзе малалосць — там і спрэчка. Спрэчка ўпартая, гарачыя для творчасці».

Нароўні з буйнымі майстрамі — Сяргея Закарыяда, Бярысам Андрэевым, Яўгеніем Яноў, Іванам Уладзіміравічам Васавым у фільмах Георгія Данелія паслява з'яўляюцца малодзкія актёры і нават дзюў невядомыя выканаўцы. У галюўнай ролі ў карціне «Не гаруй» дэбютаваў астрадыны спявак Вахант Кікабідзе, саліст папулярнага ансамбля «Адра».

— Ш лічыце вы сябе актёрскім режысёрам? — запытаўся я ў Георгія Данелія.

— Па-праўдзе сказаць, я не ведаю, як можа быць не актёрскім режысёрам. Калі ва, як мастак, у першую чаргу шыкаюць людзі хаватарны, дык галюўныя вынамаганні і налёды выпалаюць на актёра. Мне цікава працаваць з такімі майстрамі, як Сяргея Закарыяда і Яўгенія Яноў. І з тагавітэмы людзі, якія ўспеваючы аказваюцца на здымачнай пляншчыцы, як Вахант Кікабідзе, Напёўна, я запрашуў яго выканаць галюўную ролі ў малым фільме.

— У ім вы застанецца верным любімай жанру, назву якому яшчэ не далі?

— Заўсёды цяжка гаварыць аб будучым. Я хачу паставіць мюзікл, хутчэй за ўсё фантастычны мюзікл да якога напіша Андрэй Пятров.

Георгія Данелія, архітэктар па прафесіі, кінарэжысёр па пазванні — у першую чаргу мастак, якому ўласціва выказвацца сумнае і смешнае адначасова, бацьшы аптымістычна ў тым, што іншым здалося б безвыходнай драмай. Яго сумныя камедыі — гэта фільмы аб любові людзей, у таварыстве якіх, у гаворцы сам режысёр, яму вельмі прыяна быць у сваім вядуленні.

Мікалай НАЗАРАЎ, кінарэжысёр АН.

Праўленне Саюза пісьменнікаў БССР вызнавае глыбокае спаху: ваіне сакратару праўлення Шамяніна І. П. у сувязі з вялікім горам — смерцю яго маці Сямілеціі Сідзіянаўна.

Праўленне Саюза мастакоў БССР вызнавае спахуванне члена Саюза мастакоў І. М. Басаву з прычыны напатаўшлага яго гора — смерці маці.

Галоўны рэдактар Л. Я. ПРОКША.
Рэдакцыйная калегія: З. І. АЗУР, В. М. АЛАДА, А. Ц. БАЖКО [намеснік галоўнага рэдактара], Б. І. БУР'ЯН, А. І. БУАКОЎ, А. С. ГРАЧАНКА, К. Л. ГУБАРЭВІЧ, І. М. ДАБРАЛЮБАЎ, В. У. ВАШЫН, А. С. КАЗ-ПЮСІК, П. М. МАКАШ, І. У. МЕХАЎ [адказны сакратар], Р. К. САБА-ПЕНКА, І. А. САНКОВА, М. Г. ТКАЧОЎ, Ю. М. ЧУРКО, Р. Р. ШЫРМА.

«Літаратура і мастацтва» выходзіць у аўторак і пятніцу.

НАШ АДРАС І ТЭЛЕФОНЫ: Мінск, вул. Захар'ева, 19. Тэлефоны: прыёмная рэдакцыі — 33-24-61, намесніка галоўнага рэдактара — 33-25-25, адказнага сакратара — 33-44-04, аддзела літаратуры — 33-22-04, аддзела тэатра, кіно і мюзіка — 33-22-62, аддзела вывучэння мастацтва, архітэктурна-вытворчай эсэтыкі — 33-24-62, аддзела публіцыстыкі — 33-24-62, аддзела культуры — 33-21-53, аддзела інфармацыі — 33-44-04, выдавецтва — 33-22-19, бухгалтэрыі — 32-15-87.

«Літаратура і искусство» — орган Міністэрства культуры і праваўлення Саюза пісьматэляў БССР Мінск.

Друкарня выдавецтва ЦІК КП Беларусі.
Індэкс 61856 АТ 1500

Лідзія Іванаўна

[Заканчэнне. Пачатак на 2-й стар.]

Пакладла трыбуку, растлумачыла, што кожнага новага правярае «тэхноцітнік» — дырэктар, сакратар парткома, старшыня заводскага камітэта. Вось так ствараецца на заводзе, як тут называюць, корпус ІТР.

І калі я пабыў на адной нарадзе ў дырэктара, зразумел, чыя рука ўмела і нават непрыкметна накіроўвае гатую справу.

Гэта была вельмі цікавая нарада. Хаця, калі гаварыць дакладна, не нарада, а «яначка», «выклік на дыван». Але як тактоўна, хоць і вельмі сур'ёзна вялася гэтая непрыемная для многіх гутарка.

Лідзія Іванаўна запрасіла людзей з ліку ІТР, якія прапусцілі апошнія заняткі тэхнічнай ву-

чыбы. Чалавек пятнаццаці. У асноўным маладыя людзі. Твары трохі збінтажаныя.

Спакойна, я б сказаў, нават лагодна, гаворыць:

— Сябры мае, ведаю, што вы вельмі занятыя людзі, што на вашых плячах асноўны цяжар работы, але вучыцца трэба, а стаянна вучыцца, інакш адстаеце...

Нейчы голас: «Хіба мы, Лідзія Іванаўна, не спраўляемся?»

— Сёння яшчэ спраўляецца, а заўтра не здолець. Я зрабілашыпску ў бібліятэцы — аказваецца, некаторыя таварышы (назвае некалькі прозвішч) сёлета не прачыталі ніводнай кнігі